

Muuseumiöö 2009 Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumis muuseumitöötaja poolelt nähtuna

Rahvusvahelisele muuseumipäevale eelneval laupäeval on üle Euroopa juba 5 aastat järjest pidulikku muuseumiööd peetud pea 2000 muuseumis. Laupäeval, 16. mail oli sumedas kevadöös uue päeva hakuni lahti 100 muuseumit üle kogu Eesti. ETDM-i võis tasuta pääseda kogu päeva jooksul.

Pärast kassiiri ja saalivalvurite lahkumist oli meie pisikesel toimekal kollektiivil tegu, et järgneva kuue tunni jooksul uksest sisenevale inimjõeale sõna otseses mõttes mitte jalgu jääda. Nii kella seitsmeni oli kõik siiski enam-vähem jälgitav, kuid hiljem, umbes poole üheteistkümneni, vooris trepikojas kolme korruse ulatuses nõnda palju uudistajaid nagu ilmselt ei iial varem. Õnneks on ETDM-i trepid paased ja pidasid hästi vastu.

Palju oli muuseumimängus osalejaid ja kleepsude jahtijaid, rohkesti niisama uudistajaid ja vast kuni kolmandiku ulatuses neidki, kelle jalg harva üle muuseumi lävepaku astub.

Otsese tagasiside korras kuulsime neil õhtutundidel sageli küllastajate (enamasti küll vene keelt kõnelevate) suust, et varem polevat neil sellise muuseumi olemasolust aimugi olnud, kuid nüüd, nähes ja teades, mida meil pakkuda on, naaseksid nad meelsasti koos sõbra või lastega.

Meilt läbi rännanud (kaasaegsete) palverändurite seltskond oli kirju. Ei puudunud ka kunstnikud ja tavaekskursandid, gurmaanidest kunstihuvilised väljakuulutatud täistunniloenguil, lastega pered, armunud paarikesed ja memmed-taadid. Paljud neist, eriti koolieelikud, olid kas liigväsinud või üliras erutus seisundis, sest mida enam aeg öösse kaldus, seda rohkematesse muuseumitesse oli juba sisse põigatud.

Tilgakese tõrva lisaski meepotti just see, et too muuseumi seinte vahele ilmselt esmakordselt sattunud kolmandik ei teadnud: eksponaat ei ihka paid ja sülelust ning ajaloolisele toolile ei passi istuda, sest nii kulub ese pikapeale lihtsalt olematuks.

Taoti oli tunne, nagu kakerdaksid muuseumitöötajad rahvarohke ostukeskuse kaubatanaval kõigil tormajail lihtsalt ees ja kui nad kohe selle tulvava inimjõe jalust end koristada ei suuda, siis pühitakse valvurid minema koos kõigi museaalidega tükkis.

Väljapandu turvamisest oli neil hetkil küll mõttetu kõnelda. Mis parata, ilmselt massiürituse paratamatu pahupool.

Järgmisel korral tuleb korraldada kõike veidi teisiti.

Kui sellel aastal polnud veel teada, kas inimesed tööpoolest üleskutset öösel muuseumisse tulla kuulda võtavad, siis edaspidi peaks juba mõtlema, kuidas esilekutsutud loodusnähtust (võrdle: lemmingute ränd) ka asjakohaselt ohjata ja suunata.

Kui me pärast südaööd uksi sulgesime, jäi koristajat ootama tõhus tööpöld.

Ilmselt olime sama vaevatud, kui "öös on asju" moto saatel tegutsenud palverändurid isegi.

Ometigi oli väsimusest üle rõõmus elevus, et lõviosa meie tolle öö külalistest oli muuseumist endale midagi leidnud... me olime oma tööga neile vajalikuks osutunud.

Austria disain. Innovatsioon ja tehnoloogia

05.09.-11.10.2009

“Streetsun” Päikesepaneeliga tänavavalgusti

Disain: Designlab, Kurt Altendorfer, Gerhard Walch www.designlab.at
Klient ja tootja: ACT | EPS soltec Solartechnik GmbH www.eps-soltec.com
Adolf Loosi preemia nominent

Selle tõhusa päikesepaneelil töötava tänavavalgusti väljatöötamine on edukas lahendus kliima kontrolli, globaalse soojenemise ja energia säästmise probleemidele. Ei ole vaja teostada ühtegi suuremahulist kaevetööd ega kaabeldamist, tänu päikeseenergia kasutamisele elektrikulu ei ole, LED-tehnoloogia rakendamisega on hooldus viidud miinimumini, mis järgib ka Euroopa otsust eemaldada traditsioonilised lambipirnid.

Võimas päikeseenergia aitab pikendada päevi veidikese päikesevalgusega. Lambi lihtne vorm sobib suurepäraselt erinevatele maastikele ja keskkondadesse - jalakäijate tsoonid, tänavad, pargid, spordirajatised, parklad jne.

“PowerJack” Triipsoojendi

Disain: WiGL Design Gangl / Urleb GesnbR www.wigl-design.at
Klient ja tootja: PlanKon GmbH www.powerjack.at

"PowerJack" on maailma väikseim soojendi: ainult 10 cm kõrge ja 2,8 cm sügav, saadaval igas pikkuses. Seda võib kasutada mitmel viisil, see on ka ideaalne sisekujundusdetail. Kuna soojendi mahutab ainult väga väikese koguse vett, võib see reageerida temperatuuri kõikumistele palju kiiremini kui tavaline radiaator. Harilike radiaatorite kasutamisel tekivad lae alla soojuse taskud koos suure lokaalse õhu ringlusega, mis keerutavad üles tolmu, samas aga seinapind radiaatorite läheduses jääb külmaks. "PowerJack", vastupidi, kindlustab, et mõnus ja hubane kiviahju soojus leviks üle kogu seina ja põranda. Täiustatud soojuse kasutamine tagab kuni 15 protsendilise energiasäästu. Õhu ringlemise vähenemine tähendab vähemat tolmu liikumist, mis omakorda ennetab hingamisteede ärritust ning ruumi sisekliima paraneb. Seega on triipsoojendi eriti sobilik allergikutele. Ohutu konstruktsiooni ja alumise tasandi soojuskiirguse tõttu on "PowerJack" iseäranis soovitatav lasteaedadele ja eelkoolidele.

“Uluk on inimese sõber”

Janno Roos, Andres Labi (Ruumilabor)

05.09.-11.10.2009

Trepigaleriis

Fotograaf: Oleg Hartšenko, Velvet Studio

Ruumilabor on täiesti omanäoline duo, sisearhitektuuri ja esemedisainiga tegelev kooslus, mille taga on kaks noort disainerit - Andres Labi ja Janno Roos. Nende eripära seisneb selles, et nad lähenevad oma objektidele enamasti läbi mingi ootamatu või koomilise vinkli, tuues tõsisesse ettevõtmisse meeldivalt lõdvestava aspekti. Nad mängivad lihtsate vahenditega - rakendavad olemasolevat tihti uudsel ja ootamatul moel, olles meistrid mugandama mängleva kergusega nii mööbliklassikat ja muud traditsioonilist kui argiesemeid ja -keskkondi uuteks funktsionaalseteks objektideks ja situatsioonideks. Oma vabameelse suhtumise tõttu sisekujundusse on nende käekiri ka suhteliselt hõlpsalt äratuntav. Koos töötades on nende tegevuse amplituud ja valminud objektide rida võrdlemisi lai. Valdavalt on fookuses olnud sisearhitektuursed lahendused, ulatudes kodudest avalike interjöörideni, mille nimekiri on kujunenud aukartustäratavalt pikaks.

Käesoleval näitusel on eksponeeritud lõik Ruumilabori esemeloomingust. Nad pälvisid esemetegrupi "Ulukid" eest 2008. aasta Eesti Sisearhitektide Liidu aastapreemia. "Ulukid" on sõltumatu nagidekogum - variatsioonid metsiku looduse teemal, mis sündis kantuna soovist anda metsast leitud sarvepaaridele uus elu. Taaselustatud trofeedena on neist saanud oma lugu jutustavad, igati toimivad esemed. Igal sarvepaaril on all sportliku alatooniga jalused, vihjates üsna otseselt soome kelgule, suuskadele, rullikutele, rattale jne. Interjöörides sarvilisi objekte veel kasutatud ei ole.

Arvestades Ruumilabori kogemust ka näituste kujundamisel, saab lubada suurepärase lavastust teadaolevalt hinnatud teemal.

Kai Lobjakas

Tallinna Rakenduskunsti Triennaali KNOW HOW seminar ja kunstnike esitluspäev

Selle aasta triennaali raames toimuvad, nagu juba traditsiooniks saanud, lisaks peanäitusele Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumis (kuhu ürii poolt valiti 38 kunstniku ligi 50 teost) ja satelliitnäitustele nii seminar kui peanäitusel osalevate kunstnike esitluspäev.

Seminaril esinejad:

Louise Mazanti, PhD (Taani) on Konstfacki (Kunsti, käsitöö ja disaini ülikool Stockholmis) interdistsiplinaarsete kunstide osakonna disaini ja tarbekunsti teooria ja ajaloo osakonna professor. Ta kirjutab ja annab loenguid tarbekunsti teemadel nii Taanis kui mitmetes rahvusvahelistes institutsioonides. Muuhulgas tegutseb toimetajana ajakirja Journal of Modern Craft juures. Mazanti on palutud seminari sissejuhatuseks rääkima kaasaegse tarbekunsti positsioonist üldisemalt - kaasaegsest tarbekunstist, superobjektidest. See on tema paari aasta taguse doktoritöö teema, ehk siis vabas tõlkes - "Superobjektid. Kaasaegse kontseptuaalse tarbekunsti (craft) teooria", pakkudes teoreetilist raami esemetele, mis oma vormitüpoloogialt suhestuvad argiste objektidega.

Kärt Maran (Eesti) on noor disainer, kes valiti selleaastast triennaali kureerima. Teema ja pealkiri KNOW HOW on üleskutse hüljata kunstniku-, disaineri- ja tootjakeskne lähenemine, jagada professionaalset oskusteavet ning pakkuda eseme valmistamise võimalust näitusekülastajale. Seeläbi oli näitusele oodatud tulemus, mille idee ja vormi loojaks on kunstnik, eseme tootmine liigub aga eseme kasutaja kätte. Tema räägibki seekordsest teemast lähtuvalt lahti näituse kontseptsiooni ja selle tagamaad.

Erika Pedak (Eesti) on tekstiilikunstnik ja Tartu Kõrgema Kunstikooli õppejõud, kes on aastaid uurinud eesti tekstiilikunsti ajalugu ning selleteemalisi artikleid publitseerinud. Ta on palutud rääkima isetegemise ideest, käsitöö positsioonist ja väljunditest tekstiili seisukohalt 20. sajandi alguskümnenditel.

Ronen Kadushin (Saksamaa) on Saksamaal Berliinis tegutsev iisraeli päritolu disainer, kes on loonud Open Design nimelise ettevõtte, tutvustades innovatiivset disainikontseptsiooni, mis on keskendunud loova vabaduse teemale. Open Design'is loodud esemed, nende kavandid ja tööjoonised on vabalt allalaetavad ja seega nõ kopeeritavad, muudetavad ja ühtlasi ka toodetavad, innustades kaasloojaid ja disainereid jagama oma loovust ning arendama kvaliteetsete toodete hulka. Ta on kutsutud lähemalt rääkima oma väljatöötatud ideedest.

Marije Vogelzang (Holland) on disainer, kes peale Eindhoveni Disainiakadeemia lõpetamist 2000. aastal on tegelenud söömiskontseptsioonide kujundamisega. Tema huvi seisneb tegusõnas "sööma", mitte niivõrd toidus ja selle kujundamises. Ta rõhutab, et ei tegele asjadele ja toidule vormi andmisega ega selle kaunistamisega. Oluline on see, kuidas me toitu kogeme. Ta ei mõtle sügavuti vaid sellele, mis on taldrikul või kas taldrikut üldse on, vaid ka kõigele sellele, mis söömist kui tegevust ümbritseb. Teda huvitavad õhkkond, kaasatud inimesed, koostisosadega seotud lood, toidu maitse, tekstuur, heli, lõhn ja värv ning kuidas toit on valmistatud ja serveeritud. Ta uurib selle disaini intiimsust, mis päriselt inimese keha sisse läheb, kasutades oma ideede edastamiseks toitu. Mõeldes sellele kõigele ning töötades ja eksperimenteerides oma studios ja restoranis, luues söömiskogemusi oma klientidele, on ta loonud ühtlasi ka oma unikaalse mooduse söömise käsitlemiseks psühholoogia, kultuuri ja disaini vaatepunktist. 2009. aasta alguses ilmust temalt ka vastavateemaline raamat.

Margit Keller, PhD (Eesti) on Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi vanemteadur. Tema peamiseks uurimisteemaks on juba kümme aastat olnud tarbimiskultuur Eestis, sh nõukogudeaegse ja lääneliku tarbimismaailma erinevused ja pinged. Sel teemal kaitses ta ka 2004. aasta lõpus oma doktoritöö. Erinevates uurmustes on ta püüdnud visandada kaasaegse Eesti tarbija portreed nii mikrotasandil ehk vaadata asjade, brändide, elustiilide ja inimeste suhteid; kui ka analüüsida Eestit kui tarbimisühiskonda makrotasandil ehk tarbimist ja tarbijat iseloomustavate esinduslike statistiliste andmete abil. Lisaks on Margit Keller õppejõud, kes koolitab tudengeid nii bakalaureuse- kui magistriastmel brändimist, kommunikatsioonijuhtimist kui ka ühiskonnateooriaid tundma. Ettekande üldine eesmärk on anda lühike ülevaade Eestit kui tarbimisühiskonda iseloomustavatest andmetest just inimese ja sümbolilist tähendust omava asja, tarbimisobjekti suhte mätta otsast.

Triennaali kava

Peanäitus

“KNOW HOW”

14.11.2009-21.02.2010

Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumis

Kuraator: Kärt Maran

Satelliitnäitused:

“Praktiline Kunst ja Kodu”

12.-23.11.2009

Hobusepea galeriis

Kuraator: Kai Lobjakas

“EKA Know How. See on imelihtne?”

12.-27.11.2009

Eesti Kunstiakadeemia galeriis

Kuraatorid: Eeva Käsper ja Tiina Sarapu

Seminar

13.11.2009

Nukuteatris

Triennaalil esinevate kunstnike esitlused

14.11.2009

Tallinna rakenduskunsti triennaali seminar ja kunstnike esitluspäev on tasuta üritused.

Palume kõigil huvilistel end eelnevalt registreerida ja vaadata täpsustusi: www.trtr.ee

Efrat Gommeh (Iisrael). DIY Scissors

Seoses Tallinna Rakenduskunsti Triennaali ettevalmistamisega on muuseum 12. oktoobrist 13. novembrini suletud. Vabandame!

Eelmises muuseumi häälekandja numbris kutsusime lapsi üles osalema linnalaagris "Pisiplastika - see lõbus ja imeline maailm".

Linnalaagrisse soovijaid oli üle ootuste palju. Ei oskagi siinkohal öelda, kas põhjuseks oli Evi Mardna tõeliselt lustakas ja vahva näitus või keraamikust juhendaja Aigi Orava päikeseline isiksus - laager toimus kahes vahetuses ja olgem ausad, paljud soovijad jäid järgmist korda ootama. Rõõm oli näha, et muuseumil on tekkimas oma fännklubi laste näol, kes meie üritustel juba mitmendat korda.

Sügisese disainistuudiod koolidele ja gruppidele

NB! Disainistuudiod saab tellida kuni **11. oktoobrini**.

Septembrikuu toob muuseumisse maailmatasemel disaini - avaneb näitus "Austria disain. Innovatsioon ja tehnoloogia". Austerlaste innovatiivne lähenemine igapäevastele tarbeesemetele on huvipakkuv ja hariv ka kooliealistele. Disainistuudio "Innovatsioon muuseumis" algab ringkäiguga püsiekspositsioonis, kus vaatame üle eesti disainerite loomingu. Edasi liigume Austria disaini näitusele. Arutleme esemete välimuse ja funktsionaalsuse üle - kas välimuse on niisama tähtis kui töökindlus? Miks peab tarbeesemeid üldse kujundama ja kas tarbeeseme otstarve võib kujunduse sisse "ära kaduda"?

Väikeseks disainiülesandeks osalejatele on kujundada CD-ümbris.

7-18 aastastele
Kestvus: 45 min
Hind: 30 kr / õpilane

Septembrist jätkub kevadel populaarsust kogunud disainistuudio "Minu märk". Disainistuudio "Minu märk" on püsiekspositsioonikeskne - otsime kunstnike tööd peituvaid märke ja arutleme nende tähenduse üle. Stuudioga kaasneb põnev ülesanne - iga osaleja saab endale disainida päris oma rinnamärgi. See, kuidas kavand omandab rinnamärgi kuju, on stuudios osalejatele üllatuseks.

7-18aastastele
Kestvus 45 min
Hind: 30 kr / õpilane

Lisainfo ja haridusprogrammide tellimine:
Margis Jõeäär
haridusprogrammide koordinaator-pedagoog
tel: 627 4607
e-mail: margis@etdm.ee

Viive Väljaotsa lindiga vaas

Viive Väljaots

Vaas "Lint". 1975

h 22 cm

Valatud madalkuumuskeraamika 1040°

Pärnu Ehitusmaterjalide Tehase toode

ETDM-i disainikogu täienemist selle prototüübiga (pildil paremal) võimaldas Eesti Kultuurkapital.

Kui Viive Talvik noore kunstnikuna Pärnu Ehituskeraamika Tehasesse tööle sattus, oli juhtkonnapoolseks suuniseks ja ühtlasi ka nõudeks kujundada selliseid esemeid, mida oleks kerge teha ja hea turustada. Nii mõistlikele soovidele vastupuiklemine poleks tootmist teragi edendanud. Seetõttu hakkaski kunstnik mõtisklema, kuidas lahendada ülesanne nõnda, et see sobiks ühtviisi hästi kõigile osapooltele. Tulemuseks oligi vaasiseeria "Lint" sünd.

Lihne silinderjas vorm vastas hästi ajastu vaimule ja lindimotiiv lisas tehtule glamuuri. Sama kujundusega vaasi toodeti kolmes eri kõrguses - ca 11, 22 ja 28 cm.

Laiatarbekaubana oli sel suur menu; niisugusesse vaasi sai ühtviisi hästi sättida roose, nelke, oksa ja kuivkimpe.

Toodet glasuuriti kõigis toidunõuglasuuri variantides valgest-kollasest-pruunist kuni mustani, kusjuures eelistati elevandilood.

Ostjad ei tüdinud ja tootjad said kergemat teenistust, sest tükitöölistel oli vaasi hõlbus vormi valada ja hea tunnelahju plaadile paigutada. Kaubaartikkel osutus poodides vägagi otsituks ning seda komplekti toodeti mitmeid aastaid.

1976. aastal pärjati Viive Väljaotsa (tollal Talvik) ka Faenzas.

Tegu oli väga olulise tunnustusega.

1980. aastatel loobuti Faenzas paraku tööstustoodangu konkurssnäitustest ja keskenduti peamiselt keraamikute unikaalloomingule.

Niisiis sündis vaasikomplekt "Lint" vägagi õigel ajal, jõudes veel välismaalgi loorbereid lõigata.

Kultuurifestival Arts & Lights in Tallinn ja DISAINIÖÖ 25.-27.09.2009.

Juba neljandat korda toimub Tallinnas kultuurifestival, mis propageerib disaini, kaasaegset elustiili, kvaliteetset elukeskkonda ja loomemajandust. Seekordne festival tahab tabada otsivat vaimu ning fookuses on: LEIDLIKKUS. INNOVATSIOON. SÄÄSTLIKKUS. TAASKASUTUS. Festival tähistab Euroopa Loovuse- ja Innovatsiooniaastat ning on Eesti Innovatsiooniaasta üheks tähiseks. Festivali sisustavad näitused, installatsioonid, moe-showd, performance'id, kontserdid, välikino, välieluruumi väärtustavad ettevõtmised, workshopid, tootetutvustused, festivalihinnaga müügiüritused. Küllastajaid harivad või meeltlahutavad ettevõtmised demonstreerivad, kuidas disain käivitab innovatsiooni ning kuidas leidliku disaini abil saaks leevendada ka majandussurutist. Seekordne festivali süda asub Rotermanni kvartalis. Festivalipartnerid on galeriid, muuseumid, sisustuspoed. Disainiöö üheks tähtsamaks sündmuseks on EDL ja Tallinn 2011 konkursi Eetiline Eesti Suveniir võitjate välja kuulutamine ja näituse avamine 25. Septembril. Samal päeval toimub traditsiooniline Disainioksjon, mis eelkõige pakub osalejatele võimaluse hankida tuntud disainerite originaalloomingut ja prototüüpe.

NB! Disainiöö (25.09.) on ETDM-i ukсед avatud hilisõhtuni. Palun jälgige teateid kodulehtedel: www.ETDM.ee ja www.Disainioo.ee.

LUGEJA KIRJUTAB

Kuivõrd teie elektroonilist ja kahtlemata huvitavat ajakirja loevad paljud inimesed, siis lubage minul teha mõningad täiendused **Karl Pärsimägi** tooli kohta. Üldiselt mööbliajaloo tehakse vahet punutud mööbli e. eesti keeles pigem korvmööbli(wicker furniture) ja painutatud (bentwood) mööbli vahel.

Antud tooli puhul on tegemist siiski painutamise tehnikaga, mida tõepoolest kasutati juba vanas Egiptuses, Hiinas ja Indias. Painutamise tehnika taaselustas Michael Thonet. 1841. aastal patenteeris ta selle tehnika ja siirdus 1849. aastal Viini, kus rajas oma töökoja. 1851 aastal esines M. Thonet oma painutatud mööbliga ülemaailmsel näitusel Londonis. 1853. aastal andis ta firma üle poegadele ja nüüd tuldi esmakordselt turule nime all "Vennad Thonetid". Suurimaks konkurendiks oli samal ajal ja sarnast painutatud mööblit tootev firma "Kohn & Kohn", millise märgistusega mööblit võib ka tänapäeval leida. Eranditult valmistati see mööbel pöögipuust, mis on oma omadustelt painutamiseks sobiv. "Thoneti" vabrik jätkab tootmist järeltulijate juhtimisel ka tänapäeval. Näiteks 1904. aasta tootekataloogis on esindatud 1270 erinevat mudelit.

Eesti tarbekunstis oli painutamise tehnika kasutusel eelkõige puunõude vitsade, sarjakerede ja lookade juures, samuti paadiehituses ja reejalused, hiljem suusad jne. Painutatud mööbel oli kodukäsitöona kasutusel ilmselt 19. sajandi teisest poolest ja tänapäevani. Korvmööbel tuli arvatavasti kasutusele siiski 20. sajandi alguses mõisa veranda mööbli eeskujul. 1920. aastatel tegutses Vigastatud Sõjameeste Ühingu juures mitu korvmööbli punumise töökoda. Korvmööbli juures kasutatakse eesti tingimustes eelkõige nn. korvipaju aga ka lõhestatud pajupuud, toomingat, kuusejuurt. Painutatud mööblit valmistati ja valmistatakse väga erinevast kättesaadavast puidust, kaasaarvatud kadakas, elupuu, sirel jne. Mis puudutab rotangpalmi, siis siin on tegemist eriliselt kiiresti kasvava palmi liigiga, millest valmistatakse lõhestamise teel kiudmaterjali, millest punutakse toolipõhjasid (nn. rotangpunutis). Tehnika sai tuntuks Euroopas juba 17. sajandi teisel poole, kui Malaisias hakati vastavat materjali tooma. Inglise keeles kannab see tehnika nimetust (ja üldse igasugune põhja punumine) "caning". Segadust võib tekitada asjaolu, et sageli on painutatud "viini toolil" (bentwood) punutud (caning) põhi ja siis ongi nii, et võta sa kinni, mis tehnikaga on tegemist.

Tervitades,
Mati Raal
Tsunftijänes OÜ

Tänu oma ajaloolistele keerdkäikudele on Kaliningrad üks kummastav linn. II Maailmsõja ajal liitlasvägede poolt pommitatud, tookord Königsbergi nime kandev linn sai enamjaolt (arvatavasti umbes 90%) kas hävitatud või pole säilinud. Suursuguse gooti katedraali (1333), mille nurgal asub ka Immanuel Kanti haud, läheduses kõrgub ekspluatatsiooni võtmata betoonmaja ja seal, kus kunagi asus Ida-Preisimaa pealinna loss (1258, suuremahulised laiendused 16. ja 18. sajandil), ilutseb nüüd hooletusse jäetud hiiglaslik Nõukogude Maja koloss.

Kui aastakümneid tagasi moodustasid oblasti elanikkonnast enamiku sõjaväelased ja nende pered, siis praegune põlvkond ei ole enam huvitatud militaarsest karjäärist ja on oma sihid seadnud humaansematele elualadele. Üks linna vaatamisväärsusi on kahtlemata Merevaigumuuseum (asutatud 1979, iseseisev muuseum alates 2003), mis asub 19. sajandi keskel ehitatud ümara põhiplaaniga kindlusetornis.

Muuseumi püsiekspositsioon annab põhjaliku ülevaate Balti "kulla" tekkeloost, näitab selle võluvaid värviskaalat - mustjast, punasest kumava meekarva ja lubivalgeni, suurt loomsete ja taimsete inklusioonide kollektsiooni ning tutvustab, kuidas merevaiku kaevandatakse ja töödeldakse. Väljapaneku teine osa on pühendatud merevaigust meistriteostele - malendid (18. saj. algus), laekad, karikad, krutsifiksid, peegliraamid, piibud jm - enamik küll koopiad, ei puudu ka merevaigutuba puudutav materjal ja näidised kombinaadis valmistatud merevaigutoodangust. Loomulikult ei saa mööda ka nn rahvamajandussaavutuste temaatikast - võimsad kompositsioonid, kuhu on kokku kuhjatud kosmose vallutus, allveelaev, viljakad põllud, töökas rahvas jne, jne - see kõik on graveeritud merevaiku. Muuseumi keldrikorrus on kaasaegsema kunsti ja vahetuvate näituste päralt. Majas asub ka pikk rida erinevate merevaigutoodetega lette, kust hea tahtmise korral leiab tõelise pärli - lumitava, isemeelse päikesepisarast ehte.

Friedlandi väravate muuseum (asutatud 2002, alates 2008 iseseisev muuseum) käsitleb suures osas linna ajalugu enne teist maailmasõda. Asukohaga 19. sajandi linnamüüri väravates, loob see koht miljöö, mis valitses linnas sadakond aastat tagasi. Seda võimendab oskuslik multimeedia vahendite kasutus - väravavõlvide vahele on loodud virtuaalne maailm, kus seinale näidatakse pilte endisaegsest linnaruumist. Nii tekibki vaatajal tunne justkui jalutaks ta mööda Königsbergi tänavaid möödudes pagariärist, rätsepatöökojast, ärihoonest... aegajalt süttib seinäärne tänavalatern või lamp olustikuliste tarbeesemetega vitriinis.

Kaliningradi muuseumide külastamine toimus Euroopa Kultuurifondi, agentuuri Tranzit ja Kaliningradi kultuuriministeriumi koostööprojekti raames.

Kristi Paap

Soome

Disainimuuseum www.designmuseum.fi

16.10.2009-24.01.2010 Finnish Jewellery. Esimesi näitusi Soome ehtekunstist, kus käsitletakse ajajärku alates antiigist kaasaegsete kunstiteosteni välja. Jälgitakse, mil määral on ehte tähendus ja disain aastakümnete jooksul muutunud.

Klaasimuuseum www.suomenlasimuseo.fi

30.10.-31.12. Jõulupuu - Klaasist dekoratsioonid Saksamaalt ning mujalt.

Taani

Disainikeskus www.ddc.dk

Disainikeskuse püsiekspositsioonis ülevaade 20. sajandi disainist. Ekspositsioonis Short/Cuts võib muuhulgas leida Gillette raseerimisvahendeid, Ericssoni lauatelefone, Miki Hiire, Nokia mobiiltelefone jne. 28.08.2009-1.02.2010 it's a small world. Näitusel "väike maailm" arutletakse disaini tuleviku üle, millised oleksid tema väljavaated globaalselt.

Belgia

Genti Disainimuuseum design.museum.gent.be

31.10.2009-7.02.2010 Ülevaade Siegfried De Buck töödest, keda loetakse üheks olulisemaks kunstnikuks Belgia ehtekunsti arengus.

31.10.2009-7.02.2010 Artel. Näitusel esindatud Tšehhi Artel Kooperatiivi (20. saj algus - 1924) kuulunud kunstnike tööd. Liikumise algatajate - kunstnikud, disainerid, käsitöömeistrid - eesmärgiks oli pöörata ühiskonnas rohkem tähelepanu igapäevaste objektide esteetilisusele. Olles omas ajas justkui innovatiivse disaini keskus. Nn. rühmitusse kuulusid Jaroslav Benda, Pavel Janak, Helena Johnova, Marie Teinitzerova ja Otakar Vondracek.

28.10.2005-31.12.2009 Alonso collection from art nouveau to Studio Glass Movement. Mitmeid aastakümneid tagasi hakkas Hr. Alonso huvi tundma klaasi erinevate tehniliste teostusvõimaluste vastu. Tema kireks saigi kristall- ja klaasesemete kollekteerimine, hõlmates aega 19. sajandi lõpust kuni 1990. aastateni: alates art nouveau'ist Studio Glass liikumiseni. Näitusel esindatud Alonso kollektsioon on mitmekesine, nii vormi kui ka tehnikate paljususe poolest.

Austria

Viini Mööbli Muuseum www.hofmobiliendepot.at/en/home.html

1.10.2009-10.01.2010 Vienna Design Week 2009. Viini Mööbli Muuseum võtab osa Viini Disaininädalast kahe installatsiooniga. Mõlemad viitavad oktoobris (14. oktoober) avatavale näitusele interjöörikujundusest kahe maailmasõja vahelisel ajajärgul kui ka valitsevale majanduskriisile, vaadeldes, kuidas "kriisis elamine" inimesi mõjutanud on.

14.10.2009-14.02.2010 Interior Design between the Wars. Mööbli ning interjöörikujundus Viinis vaadeldud ajajärgul erines suuresti näiteks Bauhausis viljeletust. Olles tähelepanuväärne oma vormi mitmekesisuse, lausa geniaalsete detailide ja kõrge kvaliteedi poolest.

Viini Tarbekunsti- ja Kaasaegse Kunsti muuseum www.mak.at

1.07.2009-07.02.2010 Fabled Fabric. Näitus Ottomani-aegsetest tekstiilidest.

13.05.2009-08.11.2009 Basic Instruments - In Kitchen and Cellar. Sööginõud ning hoiustamisanumad võivad samuti olla pilgupüüdjateks köökides, keldrites ja sahvrites.

Saksamaa

Vitra Disainimuuseumi näitus Weil am Rhein'is

www.design-museum.de/museum/ausstellungen/vorschau/index.php

16.05.2009-28.02.2010 Antibodies - Fernando & Humberto Campana töid 1989-2009. Brasiiliast pärit vennad Fernando ja Humberto Campana moodustavad ühe Ladina-Ameerika silmapaistvama disaineritepaari. Näitus annab ülevaate, kuidas toimub nende kahevaheline töö ning mismoodi on teosed oma kuju saanud.

Prantsusmaa

Pariisi Dekoratiivkunsti Muuseum www.lesartsdecoratifs.fr

19.03.-1.11.2009 Aussi rouge que possible (Nii punane kui võimalik). Näitus vaatleb punast värvi kui miskit ajatut ning erinevat sümboolikat tähistavat elementi.

24.06.2009-31.01.2010 Madeleine Vionnet, puriste de la mode (Moe purist). Moekunstnik annetas 1952. aastal muuseumile 22 kleiti, 750 kleidimustrit ja 75 fotoalbumit. Näitusele on valitud tööd ajajärgust 1912-1939.

22.10.2009-21.02.2010 Dessiner le design (Joonistama kavandit). Näitus mõtiskleb, mis rolli mängib joonistamine käesoleval arvutiajastul.

VII Rahvusvaheline Kaunase Biennaal Tekstiil'09.
01.10.-30.11.2009

Kaunase tekstiilibiennaal on hetkel üks mainekamaid tekstiilikunsti suurüritusi Euroopas.

Seekordse biennaali rõhk on kunstnike tööprotsessil, pakkudes vaatajale vahetut kogemust ja võimalust jälgida kuidas teos valmib. Ürituse põhiosa koosneb 30-st residentsiprogrammist "Live Examination", milles osalevad 60 kunstnikku 20-lt maalt, sh. Monika Järg Eestist.

Lisaks toimub mitmeid satelliitnäituseid ning hariduprogramme peredele ja noortele.

www.biennial.it

Leedu, Läti, Eesti kontseptuaalne tekstiilidisain VIA BALTIA
Vilniuse Kunstiakadeemia galerii, Leedu

06.10.-21.11.2009

Näitus esitleb uusimaid kontseptuaalse tekstiilidisaini näiteid Baltimaadest. See ei ole kangaste dekoratiivne käsitus ega interjööri kaunit sobituvate vaipade tootmine, vaid tekstiiliobjektid, mis esindavad funktsiooni ja idee harmoonilist ühtsust.

Projekti sümboolne nimi - Via Baltia, tähistab Balti tee 20. aastapäeva, ajaloolist sündmust, mis väljendas kolme Balti vabariigi ühist vabaduse võitlust. Üritus püüab taaselustada Eesti, Läti ja Leedu kultuurilaseid koosviibimisi.

Seminar EHE PÕHJAMAADES EILE JA TÄNA

16.-17.10.2009

Soome Disainimuuseum

Käsitletakse ehet kui iseseisvat kunstiliiki ja tööstusliku traditsiooni osa. Kõnelevad ehtekunstnikud (Christer Jonsson, Kim Buck, Kadri Mälk, Sigurd Bronger), ajaloolased (Widar Halén, Ulla Tillander-Godenhielm, Liesbeth den Besten, Love Jönsson) jt.

www.designmuseo.fi

KORU3

Imatra Kunstimuuseum

09.-28.11.2009

Näitusele valitud kunstnikud (ehe, foto) elavad-töötavad Baltimere äärsedes riikides (Soome, Rootsi, Norra, Taani, Saksamaa, Poola, Leedu, Läti, Eesti ja Venemaa).

Toimuvad erinevad workshopid (2.-5.11.) ja Sümpoosion (6.-7.11.)

Ürituse kava ja näituse tutvustus:

www.saimia.fi/koru3/?sivu=etusivu_en

Muuseumipoes on müügil klaasikunstnik Rait Prääts'i unikaalsed klaasist objektid, mis kujutavad endast värvilisi klaasplokke, mis on tõstetud metallist jalgadele. Klaasplokkidesse on peidetud mitme klaasikihi vahele figuraalsed kompositsioonid ja elemendid, mis sümboliseerivad nähtusi meie ühiskonnas nähtuna läbi autori silmade. Rait Prääts'i autoritehnikas loodud klaasobjektid on äärmiselt töömahukad, kus on ühendatud sulatustehnikad ja klaasimaal, külmtootluses modelleering ja poleering. Tänu läbivale valgusele tekivad klaasobjektides huvitavad ruumilised kompositsioonid.

Rait Prääts (s. 1952) lõpetas ERKI klaasi eriala 1975. a. Alates 1984 Kunstnike Liidu liige. Oma loometee alguses sai Rait Prääts tuntuks eelkõige vitraažikunstnikuna. Tema monumentaallooming kaunistab nii Eesti kui ka Soome kultuurikeskusi ja sakraalhooneid (Niguliste Muuseum-Kontserdisaal, Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti saatkond Tbilisis jt). "Oma maailma" leidis aga Rait Prääts skulpturaalsete klaasobjektide vallas, mille kaudu väljendab oma suhet ümbritsevasse maailma.

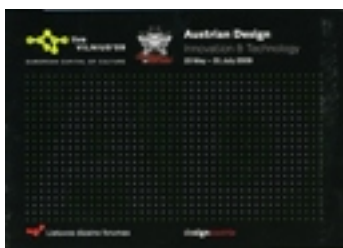
Klassikud. Evi Mardna

Koostaja: Airi Ligi
96 lk

Tänavu jaanuari alguses oma 80. juubelit tähistanud kauaaegse Kunstiakadeemia keraamikaõppejõu Evi Mardna loomingul on olnud eesti keraamikas kanda kaalukas roll.

Kogu pika loometee on tema tähelepanu keskendunud figuraalplastikale. Huumorikad, kohati groteskigi kalduvad keraamilised skulptuurid omandasid erilise vaheduse ja üldistusjõu just laulva revolutsiooni päevil. Evi Mardna suutis okupatsiooniaegseid läbielamisi ja tajusid vormida kunstiks, mis saatusekaaslastes äratundmisrõõmu tekitas.

Vaimukalt tabavad tööpealkirjad lisasid taiestele omakorda vürtsi ning naer läbi pisarate võimaldas olnust tigiduseta distantseeruda. Nii tugeva sotsiaalse närviga teist eesti keraamikut annab tõesti otsida.

Austrian Design. Innovation & Technology

Koostajad: Severin Filek, Ulrike Willinger (designaustria)
112 lk

Kataloog annab suurepärase ülevaate Austria kaasaegsest tootedisainist ning tutvustab Austria kõige kaalukamal ja olulisimal disainikonkursil - Adolf Loos'i Disainipreemia auhinnatud töid, samuti mitmeid uuenduslikke disainilahendusi iseloomustamiseks kohaliku disaini väljapaistvat tegevust. Alates elegantsetest veeklaasidest ja päikesepaneeliga tänavavalgustist uudse ühendussüsteemiga toolide ja mootorrattani. Raamat tutvustab ligikaudu 50 disaineri tööd.

Nahakunstnik Elo Järv 70

Elo Järve looming eristub eredalt eesti nahakunsti foonil. Tema loodud nahkskulptuurid on väljapaistvalt omanäolised ja ekspressiivsed. Mitmekülgse sümbolika varjus võib aimata autori tundlikku ja keerukat hingemaailma ja samuti ka kaasaelamist ühiskonnas toimuvatele protsessidele.

Elo-Reet Järv sündis 6. augustil 1939. Tallinnas raamatugraafik Eduard Järve perekonnas. Lõpetas Tallinna 7. keskkooli (1957), õppis Tartu kunstikoolis (1957-1958), lõpetas ERKI 1964. a. nahakunstniku diplomiga. Eesti Kunstnike Liidu liige (alates 1970), vabakunstnik (alates 1975). 1984 Kristjan Raua preemia nahkehistöö eksperimentide ja kompositsiooni "Valvurid" eest. Elo Järv alustas loometeed kõrgreljeefis köidete ja karpide loomisega. Kunstniku kõige viljakam loomeperiood oli 1980-ndatel aastatel, mil ta lõi mitukümmend nahkskulptuuri. Mõned näited selle perioodi sügavasisulistest teostest: "Püha skarabeus" (1979), "Varahoidja" (1981), sari "Trofeed piiritsoonist" (1984), "Tiib" (1984), "Kahtepidi" (1987), "Ärkamine nõidusunest" (1988), "Mäepealsed" (1988). Uuel aastatuhandel jätkab Elo Järv katsetusi nahkskulptuuride vallas ja üllatab meid peenekoelise ja omapärase teosega "Hinge ruum" (2009), mis meenutab altarit mälestamiseks kunstniku vanaisa.

Mask. 1984. Nahk, vorm, vool, põime, segatehnika. 59x60x20

VÕIMALUSED TARBEKUNSTNIKELE

Tasara Creative Weaving Centre Keralas, India
Kutsub kunstnikke osalema töötubades, kestvusega 1 kuu.
26.11.-26.12.2009 / 02.02.-04.03.2010

Teemad: gobelääni, kanga kudumine, paku- ja siiditrükk, batik, kangale maalimine, looduslik ja keemiline kanga värvimine jne.

www.tasaraindia.com; Tasara/resartis.org; The biggest tapestry/youtube.com;
Tasara Beyeopre/Facebook.com; tasara@bsnl.in

ETDM on avatud K-P 11-18
12. oktoober-13. november, 24.-26. detsember, 31. detsember, 1. jaanuar suletud
Lai 17, 10133 Tallinn

Koostajad: Merike Alber, Airi Ligi, Anne Tiivel, Margis Jõeäär, Helen Adamson, Dagmar Siida, Kristi Paap
Makett: Martin Pedanik

Tagasisidet ootame aadressil kristi@etdm.ee